

Bosanska djevojka (2003) Šejle Kamerić - poznata crno-bijela fotografija portreta ove umjetnice na kojem stoji grafit ispisan na zidu kasarne u Srebrenici - jedno je od njenih najpoznatijih umjetničkih radova, što je mnoge nagnalo da je posmatraju kao "bosansku umjetnicu". Ali, jednog umjetnika ne možemo svesti na oznake poput "bosanski" ili "poslijeratni". Sigurno je da je Šejli Kamerić Bosna i Hercegovina domovina, ali ona se u umjetnosti osjeća kod kuće.

Fotomontaža, spomenuta u gornjem dijelu teksta, ima i nešto općenitije značenje: ona osuđuje - van genocida počinjenog u Srebrenici - predrasude kao takve. Isto tako, ona se protivi i kulturi ovisnosti (*Daydreaming - Sanjarenje*, 2004) i segregaciji (*Fortune teller - Sretno II*, 2002. i *Dream House - Kuća snova*, 2002. godine). Istina, na njen rad iznimno utječu zbivanja - naravno i rat u Bosni i Hercegovini. Ali, potreba da se rekonstruiraju uspomene iz prošlosti, nešto toliko bitno na Balkanu, važno je i drugdje. Umjetnica nas podsjeća da takva rekonstrukcija pretpostavlja svačije samopromišljanje.

Svojom videoinstalacijom *What do I know? (Šta ja znam?)* (2007) - pokazuje razliku između historije i pamćenja historije, kroz prizmu rekonstrukcije - umjetnica nas poziva da iznova pronademo istinu - vezanu za dijete u nama - koju svako od nas nosi unutar sebe. Obično nas svako umjetničko djelo uključuje na poseban način: u njenim djelima iz 2008. godine, predstavljanim u okviru izložbe "Is it rain or is it hurricane" (Da li kiši ili puše ura-

"Uživo"

Djelo TWO WORDS / DEUX MOTS Šejle Kamerić usredsređuje se na radove koje je ova umjetnica izradila od 1999. do 2009. godine. U ovom kolažu isprepliću se rečenice, pjesme i eseji različitih autora, koji raspravljaju o opusu Šejle Kamerić; podijeljeno na ključna pitanja kojima se umjetnica bavi: umjetnošću, politikom, društvom, moralnošću, snovima, identitetom, posjedovanjem, nasiljem, srećom, tugom, uspomenu, granicama, proricanjem sudbine i stilovima življenja, između ostalog. Namjera je da se iskustvo čitaoca/gledaoca pretvori u aktivnu uključenost spram ovih tema, učestvovanjem u umjetničkoj prezentaciji "uživo", putem štampanog medija.

Prilozi: Damir Arsenijević, Dunja Blažević, Nebojša Jovanović, Charles Merewether, Edi Muka, Christophe Solioz, Joško Tomasović, Anselm Wagner. Prijevod na francuski jezik: Johan-Frédéric Hel Guedj. *Two Words - Deux Mots. Medley / Medlee*, Šejla Kamerić, Geneva: La Baconniere/Arts, 2009, 108 str.

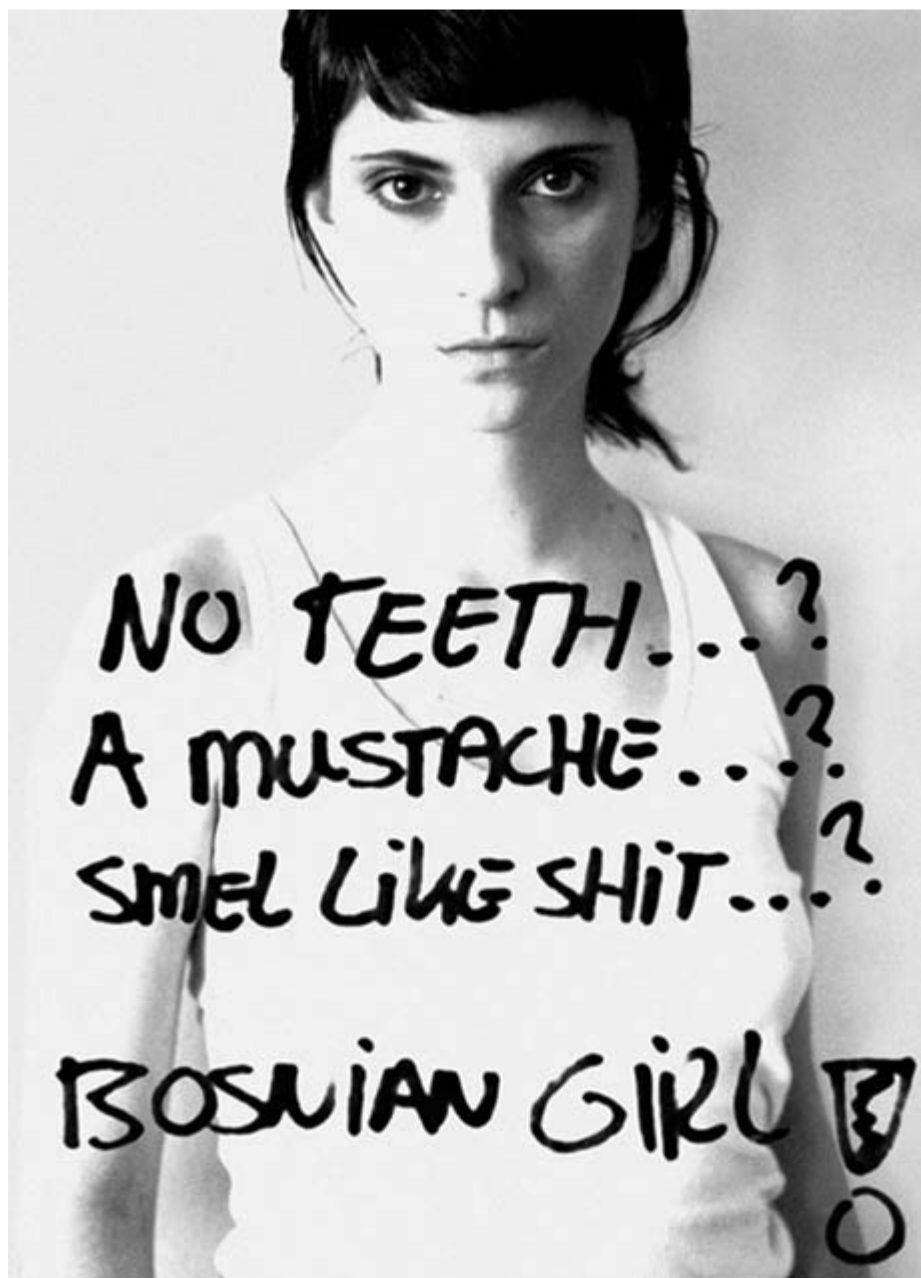
KUN

Prilog za kulturu, umjetnost i nauku • Četvrtak, 20. 8. 2009. godine

Umjetnica s naslovne strane

Bosanska djevojka

Metamorfoza stvarnosti jeste stvarnost umjetnosti, putanja ka novom razumijevanju svijeta i novoj subjektivnosti (Herbert Marcuse). Zbog toga, iako mnoga djela Šejle Kamerić mire umjetnost i politiku, ona uvijek sačuva autonomiju estetske dimenzije

ČAROBAN SUSRET
Šejla Kamerić će svoju monografiju radova *Two Words (Dvije riječi)* predstaviti 22. avgusta 2009. godine kod kuće, u Sarajevu, gdje se prošlost i budućnost, žaljenje i nada susreću na čaroban i zahtjevan način... kao tuga i san u njenim radovima

gan), poruka ispisan ožiljcima (znakovi na zidovima i biljkama u *Zeleno*, 2007) nama govori nešto o nama... I čega se, zašto i kako sjećamo.

Jedna od posebnih estetskih osobina njenih umjetničkih radova jeste i ta da njeni radovi nadilaze stvarnost; otvaraju prostor za (re)konstruktivnu tenziju između stvarnosti i mogućeg - ono "još-ne", da upotrijebimo pojam Ernsta Blocha. *Dream House (Kuća snova)* (2002) oslikava kako izbjeglice i raseljene osobe - ljudi u međuprostoru - i dalje mogu sanjati. Snovi - jedan od motiva u poetici Šejle Kamerić - utiru put ka zamišljanju alternativa, drugačijeg načina življenja i bivstvovanja. Ljepota - i emancipatorski potencijal koji prožima njene radove - proizvodi tenziju između života i umjetnosti. Metamorfoza stvarnosti jeste stvarnost umjetnosti, putanja ka novom razumijevanju svijeta i novoj subjektivnosti (Herbert Marcuse). Zbog toga, iako mnoga djela Šejle Kamerić mire umjetnost i politiku, ona uvijek sačuva autonomiju estetske dimenzije.

Tuga (2005), njen remake Van Goghove "Tuge" - podsjeća na njenu fascinaciju, kao dvanaestogodišnjakinje, Van Goghom, predstavljajući nam i predosjećanje i sjećanje na traumu rata. Kroz njena djela, mi postajemo dio traume, kao što je to primijetio Anselm Wagner. *Tuga* - kao i drugi radovi nastali gestom samopromatiranja - pokazuje kako estetska dimenzija Šejle Kamerić kombinira historiju i različite savremene umjetničke tehnike kao reklamne estetske i režirane fotografije u stilu Jeff Walla. Joško Tomasović primijetio je evoluciju u njenoj seriji fotografija, baziranu na samoportretima: *Basics (Osnove)* (2001), *Bosnian Girl (Bosanska djevojka)* (2003), *Daydreaming (Sanjarenje)* (2004) i *Sorrow (Tuga)* (2005). Ova posljednja odiše dubljim ličnim tonom, koji se može povezati sa njenim/našim "stadijem ogledala" (Jacques Lacan).

U srži njene umjetnosti leži hrabrost da se bude svoj - otvoreni poziv. Umjetnica, u simboličnoj pjesmi *Dream House Story (Priča o kući snova)*, identificira sebe/nas s izbjeglicama i raseljenicima - posmatrajući sebe kao kuću: "Ja sam kuća, a oni su ljudi koji žive u kući njihovih snova."

Šejla Kamerić će svoju monografiju radova *Two Words (Dvije riječi)* predstaviti 22. avgusta 2009. godine kod kuće, u Sarajevu, gdje se prošlost i budućnost, žaljenje i nada, sreću na čaroban i zahtjevan način... kao tuga i san u njenim radovima.